

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 333/05-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. novembra 2005 predbežne prerokoval sťažnosť M. T., bytom Ž., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., Ž., pre namietané porušenie jeho práv podľa čl. 6 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo strany Slovenskej republiky, zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, a Mestského úradu v Žiline a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. T. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. októbra 2005 doručená sťažnosť (z 18. októbra 2005) M. T., bytom Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. M. K., Ž., pre namietané porušenie jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru zo strany Slovenskej republiky, zastúpenej podľa právneho zástupcu sťažovateľa Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej

republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), ako aj zo strany Mestského úradu v Žiline (ďalej len „mestský úrad“).

V odôvodnení sťažnosti sa uvádza: *„Sťažovateľ dôvodne predpokladá, že na jeho strane konaním porušovateľa došlo k porušeniu základného práva a slobody osoby, ktorá nemala a nemá zákonnú možnosť uplatniť svoje právo pred všeobecným súdom. Skutkový stav veci, ktorá svojím rozsahom, ale i dobou trvania prekračuje dobu 10 rokov, je tak rozsiahly a obsiahly, že nemožno ho celý v stručnosti popísať, ale celá dokumentácia tvorí prílohu tejto sťažnosti.“*

Sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru, ktoré *„... mu podľa názoru sťažovateľa bolo konaním porušovateľa odobraté, z toho dôvodu, že rozhodnutím Okresného súdu (Okresného súdu Žilina, pozn.), ktoré viedol vo veci kde sťažovateľ nemohol vystupovať ako účastník priamo zaviniť situáciu, ktorá pretrváva dodnes, že sťažovateľ nemá zabezpečené právo na bývanie, stal sa bez svojho zavinenia prakticky bezdomovec a nemal možnosť v súdnom konaní dosiahnuť nápravu.“*

Porušenie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru namieta sťažovateľ tvrdiac, že *„... keď sa stal človekom bez obydlia nemohol ovplyvniť tento stav vlastným konaním a to len tak, že ako sociálny prípad požiadal o pridelenie sociálneho bytu (1987) avšak orgán samosprávy t. j. MÚ Žilina resp. jeho predchodca tejto žiadosti do dnešného dňa nevyhovel a ani na ňu nereagoval“.*

Pokiaľ ide o návrh na rozhodnutie vo veci právny zástupca sťažovateľa uviedol:

„V znení § 20 odst. 3 zákona o Ústavnom súde žiada sťažovateľ Ústavný súd, aby vo svojom výroku rozhodol tak, že porušovateľ 1 (ministerstvo spravodlivosti, pozn.) resp. 2 (mestský úrad, pozn.) je povinný podľa citovaného zákona uviesť vec do stavu v súlade s Dohovorom o ľudských právach v znení dodatkov, tým, že obnoví konanie v spore č. 17 C 805/92 pred OS v Žiline a porušovateľ v rade 2 prideliť primerané bytové zabezpečenie sťažovateľovi na svoje náklady. Sťažovateľ žiada ÚS, aby pokiaľ vyhovie

sťažnosti priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie a to vo výške 9.000.000,- Sk s prihliadnutím na tú skutočnosť, že nečinnosťou porušovateľa došlo k stavu, ktorý pretrváva viac ako 10 rokov, stal sa prakticky bez svojho zavinenia bezdomovcom a tento stav sťažuje a sťažoval všetky iné náležitosti jeho sociálneho postavenia a vývoja osobnosti.“ Sťažovateľ taktiež uplatnil nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

2.1. Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z kvalifikovanej medzinárodnej zmluvy, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

2.2. Podľa § 24 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Z ustanovenia § 24 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde vyplýva neprípustnosť takého návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ktorý sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, vrátane prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu podmienky konania opakovane neboli splnené.

Z obsahu spisu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 80/05 vyplýva, že predchádzajúcu sťažnosť sťažovateľa v uvedenej veci (zo 4. februára 2005) ústavný súd v rámci predbežného prerokovania odmietol uznesením č. k. III. ÚS 80/05-7 zo 16. marca 2005 pre nespĺnenie zákonom predpísaných náležitostí.

2.3. Sťažovateľ namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru „... rozhodnutím Okresného súdu, ktoré viedol vo veci kde sťažovateľ nemohol vystupovať ako účastník priamo zaviniť situáciu, ktorá pretrváva dodnes, že sťažovateľ nemá zabezpečené právo na bývanie...“. Odôvodnenie sťažnosti neobsahuje konkrétne

skutkové tvrdenia umožňujúce konkrétnejšie ustáliť, v čom vidí sťažovateľ porušenie svojho práva zaručeného v čl. 6 dohovoru. Sťažnosť iba všeobecne odkazuje na pripojený zväzok príloh (66 listov) týkajúcich sa okrem iného aj konania vedeného na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 17 C 805/92, ktorého účastníkmi boli rodičia sťažovateľa a ktoré malo byť právoplatne skončené 23. mája 1994.

Ak by sťažnosť smerovala proti okresnému súdu v súvislosti s jeho postupom alebo meritórnym rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 805/92, musel by ústavný súd vzhľadom na dátum právoplatného skončenia označeného konania konštatovať oneskorené podanie sťažnosti v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa (o skutočnosti, že sťažovateľ vedel o priebehu označeného konania pred okresným súdom a poznal obsah rozsudku okresného súdu č. k. 17 C 805/92-76 z 28. apríla 1994, svedčí okrem iných listinných dôkazov pripojených k sťažnosti už obsah spoločného podania sťažovateľa a jeho rodičov z 1. júna 1994 adresovaného Mestskému úradu Žilina, bytovému odboru).

Sťažovateľova sťažnosť však v uvedenej časti smeruje proti ministerstvu spravodlivosti. Z obsahu sťažnosti ani z pripojených príloh pritom nevyplýva priama vzájomná súvislosť medzi označeným právom sťažovateľa a konaním vedeným na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 805/92 na jednej strane a medzi výkonom právomoci ministerstva spravodlivosti na strane druhej.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu ak postupom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré sťažovateľ označil, či už pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi výkonom právomoci orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98), inými slovami, ak sťažovateľ namietne také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo

nastat' (primerane II. ÚS 70/99), ide o zjavnú neopodstatnenosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom.

Uvedený nesúlad medzi dôvodmi sťažnosti a právnym stavom sa premieta aj do samotného návrhu rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ od ústavného súdu domáha (petitu sťažnosti), keď požaduje uložiť ministerstvu spravodlivosti alebo mestskému úradu povinnosť „... *obnoviť konanie v spore č. 17 C 805/92 pred OS v Žiline...*“. Takýto výrok ústavného súdu by bol vzhľadom na postavenie a kompetencie oboch označených orgánov verejnej moci vo vzťahu k všeobecným súdom nevykonateľný a porušujúci princípy právneho štátu.

Z týchto dôvodov ústavný súd konštatoval, že pokiaľ ide o túto časť sťažnosti sťažovateľa z 18. októbra 2005, podmienky jej meritórneho prerokovania opakovane neboli splnené pre zjavnú neopodstatnenosť.

2.4. Porušenie práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru namieta sťažovateľ tvrdiac, že „... *ako sociálny prípad požiadal o pridelenie sociálneho bytu (1987) avšak orgán samosprávy t. j. MÚ Žilina resp. jeho predchodca tejto žiadosti do dnešného dňa nevyhovel a ani na ňu nereagoval*“.

Pokiaľ ide o druhú časť sťažovateľovej námietky (že mestský úrad, resp. jeho právny predchodca na sťažovateľovu žiadosť nereagoval), túto vyvracia samotný obsah príloh, ktoré sťažovateľ k svojej sťažnosti pripojil. Už 29. júna 1987 vydal Mestský národný výbor v Žiline rozhodnutie o zápise sťažovateľa ako uchádzača o byt do miestneho zoznamu, v ktorom sa uvádza: „*Dňa 11. 6. 87 podali ste si žiadosť o pridelenie bytu. Vašu žiadosť sme prešetrili a zistili sme, že vyhovujete podmienkam uvedeným v § 6 odstavec 1 zákona číslo 41/64 Zb. o hospodárení s bytmi.*

Z týchto dôvodov sme Vás zapísali do miestneho zoznamu uchádzačov pod číslo C-3822/87.

Súčasne Vám oznamujeme, že pridelenie bytu je viazané do miestneho poradníka v zmysle § 12 o hospodárení s bytmi. “

S poukazom na uvedené rozhodnutie podal sťažovateľ 17. apríla 1991 na miestnom úrade opätovne žiadosť o pridelenie bytu a po skončení konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 805/92 žiadal mestský úrad o riešenie svojej bytovej situácie spoločným podaním s jeho rodičmi z 1. júna 1994. Reagujúc na uvedené podanie správca bytového fondu mesta Ž. sťažovateľovi listom z 8. júna 1994 oznámil, že jeho žiadosť pripája k pôvodnej žiadosti o pridelenie bytu evidovanej pod č. j. C-3822/87 a následnej žiadosti zo 17. apríla 1991, upozorniac ho: „... *Keďže v meste Ž. bola úplne zastavená bytová výstavba a stredisko bytového fondu pri B. a. s. Ž. eviduje v súčasnosti cca 4000 nevybavených žiadostí o pridelenie bytu, nie je možné v blízkej budúcnosti Vašej žiadosti kladne vyhovieť. “*

Žiadosťou z 20. októbra 1995 podanou 23. októbra 1995 požiadal sťažovateľ primátora mesta Ž. o pomoc a pridelenie bytu. Správca bytového fondu mesta Ž. sťažovateľovi listom z 31. októbra 1995 oznámil: *«Po prešetrení žiadosti a po splnení podmienok „Zásady pridelovania mestských bytov na území mesta Ž.“, ktorú ste si podali dňa 23. 10. 1995 je Vaša žiadosť o pridelenie bytu evidovaná na stredisku bytového fondu a. s. B. Ž. pod č. j.: Byt/C-8765/95.*

Zároveň Vás upozorňujeme, že vzhľadom k veľkému počtu evidovaných žiadateľov o byt nemôžeme Váš bytový problém riešiť v dohľadnej dobe.»

Sťažovateľ podal mestskému úradu ďalšiu žiadosť 20. apríla 2001, na ktorú reagoval mestský úrad listom 25. apríla 2001, v ktorom potvrdil evidovanie jeho žiadosti s tým, že mesto Ž. nedisponuje žiadnym voľným bytom, ktorý by bolo možné sťažovateľovi prenajať.

Zo sťažovateľom predložených listín je zrejmé, že mesto Ž. (prostredníctvom mestského úradu, resp. právnickej osoby spravujúcej mestský bytový fond) sa sťažovateľovými žiadosťami o „pridelenie“ resp. prenájom obecného bytu zaoberalo. Z hľadiska skutkového stavu zostávala relevantnou iba tá časť námietky sťažovateľa vo

vzťahu k porušeniu jeho práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, ktorá sa týkala tvrdenia, že mu mesto Ž. (sťažovateľ v tejto súvislosti označil ako subjekt, proti ktorému jeho sťažnosť smeruje, mestský úrad) aj napriek opakovaným žiadostiam neprenajalo dosiaľ žiaden byt.

Pre posúdenie uvedenej námietky je podstatné, že podanie žiadosti o „pridelenie“ obecného bytu, t. j. o uzavretie nájomnej zmluvy s obcou alebo s mestom ku konkrétnemu bytu v jeho vlastníctve, nezakladá právny nárok žiadateľa na uzavretie takejto zmluvy. Uvedeným spôsobom nemohlo zo strany mesta Ž. (a už vôbec nie zo strany mestského úradu ako výkonného orgánu mestského zastupiteľstva a primátora zabezpečujúceho ich organizačné a administratívne veci, najmä písomnú agendu, odborné podklady, písomné vyhotovenia rozhodnutí primátora vydaných v správnom konaní, príjem a vypravovanie písomností a výkon nariadení, ako aj uznesení mestského zastupiteľstva - § 24 ods. 3 v spojení s § 16 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov) dôjsť k zásahu do práva, resp. právneho statusu sťažovateľa vo vzťahu k jeho obydliu.

Právo na ochranu obydlia ako súčasť práva na súkromie v zmysle čl. 8 dohovoru pritom nezahŕňa pozitívny záväzok štátu prijať opatrenia sociálneho charakteru zabezpečujúce právo na poskytnutie obydlia (pozri napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Chapman, Coster, Beard, Lee a Jane Smith proti Spojenému kráľovstvu z 18. januára 2001).

Z týchto dôvodov ústavný súd konštatoval zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti sťažovateľa z 18. októbra 2005 aj v tejto časti.

2.5. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde konštatoval, že v prípade sťažnosti sťažovateľa z 18. októbra 2005 doručenej ústavnému súdu 27. októbra 2005 ide o opakovaný návrh (vzhľadom na predchádzajúcu sťažnosť sťažovateľa zo 4. februára 2005), pri ktorom opakovane nie sú splnené zákonom ustanovené podmienky konania [§ 24 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom

súde] pre zjavnú neopodstatnenosť, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 uvedeného zákona ako neprípustnú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2005